

3.SINIF

OKUMA BECERİLERİ
METİNLER VE SORULAR

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Mehmet Âkif Ersoy

ANDIMIZ

Türk'üm, doğruyum, çalışkanım.

İlkem küçüklerimi korumak, büyüklerimi saymak; yurdumu, milletimi
özümnden çok sevmektir.

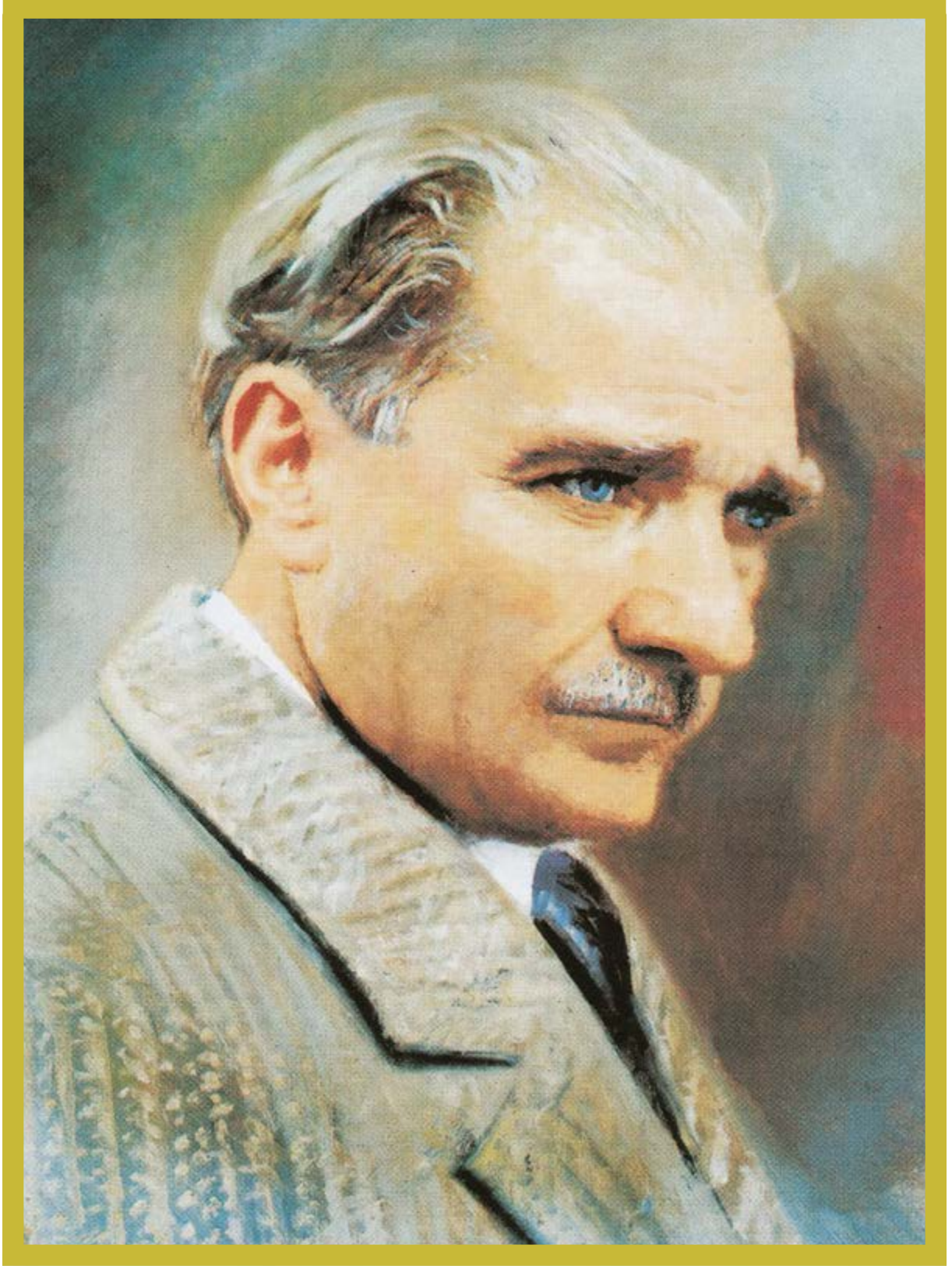
Ülküm yükselmek, ileri gitmektir.

Ey Büyük Atatürk!

Açtığın yolda, gösterdiğin hedefe durmadan yürüyeceğime ant içerim.

Varlığım Türk varlığına armağan olsun.

Ne mutlu Türk'üm diyene!

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

KALEM DEYİNCE...

Kalemin öyküsü, sivri uçlu malzemelerin resim yapmak ve yazı yazmak için kullanılmasıyla başladı. Daha sonra mürekkep ve kâğıdın bulunmasıyla kamyş, tüy ve metal uçlu kalemler kullanıldı. Zamanla farklı kalem çeşitleri geliştirildi. Bu yazımızda tüy kalemde başlayarak kurşun kalem, dolma kalem, tükenmez kalem ve keçeli kalem anlattık.

Tüy Kalem

6 ile 18. yüzyıllar arasında en çok tüy kalem kullanılmaktaydı. Bu kalemler büyük kuşların tüylerinden hazırlanırdı ve mürekkebe batırılarak kullanılırdı. Ancak tüy kalemler pek dayanıklı olmadığı için bu kalemlerin kullanım süreleri oldukça kısaydı. Ayrıca kalem olarak kullanılacak tüyün ucunun sertleştirilmesi ve sivriltilmesi de emek gerektiren, uzun süren bir işti. Zaman içinde tüy kalemler, yerini mürekkebe batırılarak kullanılan metal uçlu kalemlere bıraktı.

Kurşun Kalem

Kurşun kalemin öyküsü 16. yüzyılda İngiltere’de çok zengin bir grafit kaynağının bulunmasıyla başlar. Yumuşak, siyah renkteki bu madde sürüldüğü yerde koyu bir iz bırakır. Grafit, önceleri koyunların sahiplerini belli etmek için koyunları işaretlemede kullanılırdı. Yumuşak bir yapıda olmasından ve çok çabuk kırılmasından dolayı grafitle yazı yazmak çok zordu. Grafit parçaları etrafları ipe sarılarak daha dayanıklı hâle getirilmeye çalışıldı. Daha sonra grafit iki tahta parçasının arasına yerleştirildi.

1795 yılında Fransız buluşçu Nicolas-Jacques Conte grafiti sertleştirmek için onu kil ile karıştırdı. Elde ettiğı karışımı fırında pişirdi. Daha sonra şeritler hâlinde kesti. Ardından içi oyulmuş tahta parçalarının arasına yerleştirdi. Böylece günümüzdeki kurşun kalemlerin ilk örneğı ortaya çıktı. Bugün de kurşun kalem uçları grafit ve kil karışımı kullanılarak üretiliyor.

Bu fotoğrafta günümüze kadar ulaşmış, bilinen en eski kurşun kalem görüyorsunuz.

Dolma Kalem

18 ve 19. yüzyıllarda mürekkep kartuşu kendi içinde olan dolma kalemler geliştirildi. Ancak mürekkeplerinin akması ve kullanışsız tasarımları nedeniyle bu kalemler çok tercih edilmedi. 1884 yılında günümüzde kullandığımız dolma kalemlere benzeyen ilk dolma kalem geliştirildi. Geliştirilen dolma kalemin metal ucuna, mürekkep kartuşuna hava girişini sağlamak ve kullanılırken bükülen metal ucun kırılmasını önlemek için bir delik eklendi.

Tükenmez Kalem

Tükenmez kalem ilk defa 1888 yılında geliştirildi. Bu kalem; tahta, deri, karton gibi sert yüzeylerin üzerine işaret koymak için kullanıldı. Ancak kalın uçlu olduğu için kâğıt üzerine yazı yazarken kullanılamadı. Daha sonra yazı yazmaya uygun tükenmez kalemler geliştirilmeye çalışıldı. Ancak bunların hiçbiri kullanılan mürekkebin çok sıvı olmasından ve akıp etrafa bulaşmasından dolayı ilgi görmedi. Macar gazeteci Laszlo Biro gazete basımında kullanılan mürekkebin çok çabuk kuruduğunu ve etrafa bulaşmadığını fark etti. Daha önceki tükenmez kalemlerin tasarımını geliştirdi ve gazete basımında kullanılan bu mürekkebi, tasarladığı tükenmez kalemde kullandı. Tükenmez kalemlerde kalemin içindeki ince bir tüpte bulunan mürekkep, kalemin ucundaki bilye aracılığıyla kâğıda aktarılır. Kalemin ucu kâğıda sürüldüğünde bilye döner ve mürekkep kâğıda taşınır. Böylece tükenmez kalem yazar.

Keçeli Kalem

İlk keçeli kalem 1910'da Lee Newman tarafından geliştirildi. Keçeli kalemlerin içinde, emici özelliği sayesinde mürekkebi tutan silindirik bir parça vardır. Bu parça kalemin keçeden yapılmış ucuna bağlıdır. Keçe uç, kâğıtla temas ettiğinde yazmaya başlar. Keçeli kalemlerin mürekkebi çabuk kuruduğu için kapaklarının açık bırakılmaması gerekir. Değişik kalınlıkta ve şekillerde çeşitleri olan keçeli kalemler resim ve boyama yapmak, yazı yazmak ve işaretleme yapmak için kullanılır.

Bilim Çocuk, TÜBİTAK, Eylül 2016
(3.sınıf seviyesine uygun şekilde düzenlenmiştir.)

1. Hangi kalemle yazı yazılırken mürekkep kullanılmaz?

- A. Tüy kalem
- B. Kurşun kalem
- C. Dolma kalem
- D. Keçeli kalem

2. Metinde kurşun kalem ile diğer kalemler arasındaki farklardan söz edilmektedir.

Bu farklardan birini yazınız.

3. Farklı kalemlerin yapımı için farklı malzemelerden yararlanılmıştır.

Aşağıdaki tabloyu metne göre doldurunuz.

Kalem Türü	Kullanılan Malzeme
Tüy kalem	
Kurşun kalem	
Dolma kalem	
Tükenmez kalem	
Keçeli kalem	

4. Metinde kurşun kalemin farklı aşamalardan geçerek farklı şekillere büründüğünü okuyoruz.

Fotoğraftaki kurşun kalem, bu aşamalardan hangisini göstermektedir? Yazınız.

5. Günlük yaşamda tüy kalemler artık kullanılmamaktadır.

Metne göre bu durumun nedenleri nelerdir? İki tanesini yazınız.

6. Metne göre dolma kalemler mürekkebini akıttığı için fazla tercih edilmiyordu.

Bu durumu düzeltmek için kalemin tasarımında nasıl bir değişiklik yapılmıştır? Yazınız.

7. Metinde Loud tarafından geliştirilen tükenmez kalem, kağıt üzerine yazı yazmak için kullanılmadığından söz ediliyor.

Bunun sebebi nedir? Yazınız.

8. Bu metinde zaman içinde yeni ve farklı türlerde kalemler üretildiği anlatılıyor. Bu kalem türlerinin çoğunun da üretim sonrasında daha da geliştirilip farklı hâllere dönüştürüldüğünü öğreniyoruz.

Bu durumun sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Kalemlerin güzelleştirilmek istenmesi
- B. Daha ucuz kalemlere ihtiyaç duyulması
- C. Daha kullanışlı kalemlere ihtiyaç duyulması
- D. Renkli ve farklı kalemlere sahip olunmak istenmesi

meb.gov.tr

Ölçme, Değerlendirme
ve Sınav Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

3.SINIF

OKUMA BECERİLERİ
METİNLER VE SORULAR